

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an 20 cor.

pe șase luni 10 cor.

pe trei luni 5 cor.

pe o lună 2 cor.

pe 6 luni de Duminică pe an 4 cor.

pentru România și străinătate pe an

40 franci

manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERTIUNILE:

de un sâc garantați: prima dată 10

Secuți: a doua oară 12 bani, a treia

oară 15 de fiecare publicare

Adăruimentele, cărți și lucruri

sunt a se plăti înainte în Arad

Fotografierile pentru drag și comenzi

sunt acceptate nu se prind

QUID NOVI?

Din ce elemente va fi compus noul guvern? e întrebare de sfînx; ce pretutindeni în diferite chipuri se încearcă cercurile politice să o rezolve. Contele Andrassy Gyula grabă febrilă vrea să-și umple carnetul de propuneri, de păreri adunate dela toți de ori-ce coloare politică, ca apoi să aibă seamă de încercările sale. Izbuti-va să găsească un guvern și de ce principii va fi condus acesta?

S'a vorbit și se discută mult posibilitatea unui guvern independist. Și lucru curios! Independiștii, cari se întreceau cu susținerea în acțiunile lor de răsturnare de guvern, s'ar face mai moderați, numai ca să obțină portofoliile ministeriale. Ba chiar archiepiscopii îi sfătuiesc să fie moderați. «Lupul în lapadă pârul, dar năravul nu». Așa și independiștii. Se zice, că ar putea fi în unele împrejurări moderați în aspirațiile lor. Că tranși la guvern, cocoțați odată în portofoliile de așa multă vreme asaltate, spriginiți de coaliția opozițională, ce e în majoritate, invocând dispoziția țării, că atunci, ce vor face, asta e treaba lor. E vorba, că ei ar trebui să fie și lupi domestici.

Far partidul guvernamental să ocupe locul opoziției!

Lucru straniu! Gânditu-s'a oare la o așa nefastă posibilitate politica austriacă? Nu se credea oare până mai dăunazi, că partidul liberal are viață matusalemică la conducerea treburilor politice aici la noi? Politicianii consumați tratau cu neîncredere așa posibilități, ear când Kossuth Ferenc în

decursul campaniei de alegeri în vorbirile sale vedea apropierea unui viitor, când partidul al cărui președinte e, va ocupa portofoliile ministeriale, nu credea, că viitorul acesta e așa de aproape. Lumea politică însăși tracta cu rezervă enunțările șefului independist.

Guvern kossuthist — ear opoziția să o formeze foștii guvernamentali și naționalitățile.

Dar oare nu e asta un hendyadis?

Dacă trecem în revistă cercurile guvernamentale, nu-s oare trei din patru părți cercuri electorale ale naționalităților? Chestia e de tot amuzantă. Va să zică va fi un guvern independist și o opoziție a naționalităților, opoziție compusă din naționaliști deakisti și cei cu program național. Honni soit, qui mal y pense!?

Și ar fi oare așa un guvern, compus din elemente destul de eterogene, capabil de a se susține vreme mai îndelungată? Ce e drept fosta opoziție parlamentară mai ține la aceea să fie aliată și aceasta fie, că se teme de un eșec, fie că o face sub chinuitoarea impresie a opiniei publice maghiare. Dar *Partidul nou* e așa de nesigur, cum de schimbăcios e șeful ei, faimosul Bánffy dotat cu atâtea șiretlicuri politice, adevărat bizantin politic. Punem cazul s'ar constitui un guvern, în care Dumnealui nu ar fi luat în combinație. Cine garantează, că în așa împrejurări nu-și va schimba din nou principiile?

Contele Zichy încă vrea să fie ministru: mai vrea Barabás și mai presus de toți să îndeasă la guvern domnul conte, . . . de ce s'a schimbat el la față în fiecare anotimp?

Cred, că știe orî și cine, că e vorba de mult disulatul Apponyi. Cine știe, ce motive l-ar îndemna, de s'ar vedea trecut cu vederea, să caute un alt munte al Tavorului.

Contele Andrassy Gyula să nisuește el să ajungă ministru-președinte: d'aceea discută, luptă, să sbate, cu greutatea exclamă oftând, că situația e teribil de încurcată. Face promisiuni, vrea să încheie pacturi, tractate și eseriază din greu, ce anevoios e a te sui.

Să vorbește de un guvern de tranziție, *guvern administrativ*, cum zic ei, fără nici un colorit politic, guvern ce în ultima analiză chiar de ar fi compus din elemente 67-iste, e aruncat și espus grației, orî disgrației majorității coaliției din dietă. Acest guvern ar vota, orî ar fi pentru tot, ce să propune și ar propune în sensul directivei majorității, ar forma tranziția spre uniunea personală.

În timpul acesta Tisza cearcă să se obicnuiască, ce repede și vertiginoasă e pogorîrea.

În chaosul acesta politic se discută mult, de tot mult la Budapesta, ca și la Viena. Nici cu lampa lui Diogene nu se află succesul, ce ambelor părți ar corespunde. Doștorii politici în laboratorul minții lor se năcăjesc să găsească leac pentru sanarea situației. . . . Sero medicina paratur.

Greșelile politice austriace și guvernamentale sunt greșeli istorice. Acestea orî foarte greu, orî de loc nu pot fi îndreptate.

Naționalitățile din patrie au fost jertfite intereselor politice șoviniste. Dacă privim cu luare aminte politica partidului guvernamental, ne câștigăm convingerea, că atacurile

ZINA LACULUI.

Intr'o seară, bătrânul Costescu ne povestea întâmplare din tinerețe.

Moara cea veche a Zavului, începu el, și cum dăinuște pe iazul întins dela Popricani. Clădire neagră, plecată asupra apelor mohorâte. Cele șase roți, izbite de vinele mari de apă, începeau să se zvirl pe lăptoc, se învîrt domol, scărțiind în încheeturi. Clădirea mare se zgudue, în mureșul necontenit al apei, peste spuma clocotitoare care se împresoară.

Așa e acum: așa era și pe vremea când noi ne învîrtam pe meleagurile acelea, — e mult, tare mult, de atunci.

Îmi aduc aminte de-o noapte ca 'n basme, în plină de lumina albă a lunii, o noapte pe care numai tinerețea o vede și pe care numai tinerețea o simte.

Era prin Iulie. Coboram singur la iaz, cu o sursușca în spate. Cărdurile de rațe, care zburau pe de sus asupra pădurii de trestii, mă ademiseră. În văzduhul luminos, le urmăream zborul grabnic, până ce se perdeau, — puncte negre, — din ce în ce mai mici, în nouri de incendiu ai asfințitului.

Trecu peste opustul înalt în care vuia ca să cadă, printre sălcile dese care străjuiau drumul îngust, și mă apropiai de moară. Prin lăptoc, fulgerau apele verzii; în jurul clădirii negre, fierbeau apele spumând; și în bălătură, boi desjugați dormeau, rumegând, lângă care.

Moșneagul, morarul, strănepotul Zavului, cobora din podul morii, cu pipa în colțul gurii. În buibuitul surd al apei și în scărșnitul roților, oame-

nî așteptau tăcuți, prin fumul luminos ce umplea șandramaua largă.

„Noroc bun, moș Simioane!

— Mulțumim domniilor-voastre. Cum mai merge țeara? Macină făină bună? (Aceasta era întrebare obișnuită a moșneagului: dacă țeara macină făină bună).

— Bună, moș Simioane!...

— Slavă Domnului! zise moșneagul. Dar dumneata ce mai faci? Ai mai venit pe la noi? Nu-ți dau pace rațele!

— Nu-mi dau pace, moșule. Noaptea asta, așa sta la pândă pe o plage. Poate mi-a cădea ceva bun.

— Bine; ei sta, dacă ți-e voia. Iaca, te-o duce Zamfira”.

Chiar în clipa acea, nepoata morarului intră. O fată ciudată de sălprezece ani; mijlocie, subțirică, dar cu mușchi foarte puternici; cu obrazii arși de soare și cu doi ochi cenușii așa de frumoși, așa de strălucitori, de neliniștiți și de ciudați, cum n'am văzut nici odată de atunci. N'avea trăsături regulate, dar ochii ce erau sub sprâncenele mari arcate, îi dădeau o strălucire și o frumsețe stranie.

La vorbele moșneagului, se opri de odată și zise repede, clipind din ochi:

„Nu vreau să-l duc!

— Pentru ce? întrebă eu, uimit, pe când moșneagul zimbea.

— Pentru că nu vreau! zise uite Zamfira, privind-mă pieziș pe sub gene.

— Bin, zise liniștit moșneagul, nu-l duc!”

Fata se uită la mine lung, închizând pe jumătate ochii, apoi strigă ascuțit:

„Ba o să-l duc!”

Moș Simion începu a ride încet, se întoarse și se sui tacticos în podul morii; iar Zamfira rămase înaintea mea, dreaptă, cu mâinile în lăptocul trupului. Capu-i era plecat în piept, dar ochii cenușii mă fulgerau pe sub sprâncene. Era cu capul gol; părul castaniu era pieptănat lins peste temple și o coadă groasă se înoda la ceafă; un crin alb, de apă, frumos, ca tăiat în argint, sta înfipt în părul bogat. Cămașa albă se umfla în dreptul sânilor; o fustă albastră, simplă, cădea până la glezne.

De odată ridică capul și mă privi șiret, zimbînd. Intre buzele subțiri, dinții străluciau. Apoi mi făcu semn cu ochii: „Hai!”

Mă luai după dînsa. Mergerea repede; formele puternice se desemnau, sub îmbrăcămintea ușoară. Din când în când, întorcea capul și dinții străluciau.

Deslegă luntrea, sări în ea și-mi zise scurt: „Sue!”

Apoi, după ce mă așezai, se încordă, se întepeni în prăjina lungă și urni luntrea. Cățava vreme, ne strecurarăm prin trestii și papură și pe de-asupra rețelelor puternice de cosor. Când ajunserăm în larg, lăsă prăjina și apucă lopata. Luntrea spinteca apele adînci, colorate cu lumini scânteietoare, sub focul asfințitului. Lopata plescăia ușor, cu un zgomot dulce. Tot trupul fetei se purta într'un ritm mlădios, de un farmec nespus. Crinul de argint tremura în grămada de păr castaniu.

Pe iaz, era tăcere. Nuferi și crinii de apă străluciau în asfințitul de aur; trestii foșneau

îndreptate de guvern contra firei etnice a naționalităților au fost totdeauna cadourile ale partidului guvernamental față de opoziție și opinia publică maghiară, când a fost vorba de pretensiuni, ce să făceau dela dietă. Că să vorbim numai de un cas recent, proiectul școlar al lui Berzeviczy a fost considerat de apă vie pentru mai departe stăpânirea a guvernului Tisza. Mai fiecare guvern s'a întrecut în astfel de cadouri. Și-acum, când situația partidului liberal s'a cristalizat încât-va, vedem, că puterea lui, voturile lui erau din cercuri electorale ale naționalităților.

Natural în chaosul de acum se pot face numai ipoteze, combinații. Nu e eschis însă — repet —, că atunci, când se va face lumină, unii alții să formeze opoziția deputaților naționaliști și deputații din cercuri ale naționalităților, cu program însă liberal. Ear dacă acum mai sunt printre liberali reprezentate și cercuri electorale maghiare, nu e eschis, ca nu peste mult, peste câțiva ani să rămâne liberali numai reprezentanții ai cător-va cercuri electorale ale naționalităților. Din toate aste se poate vedea, *care trebuia să fie adevărata conduită politică a partidului liberal.*

Nimic sigur nu să știe; situația actuală e o ecuație cu o mulțime de necunoscute. *Una știm, și trebuie să o știe tot Românul, că noi față de oricare guvern vom fi necesități a duce o luptă aprigă pentru realizarea programului nostru național român.* (M.)

Cătră alegătorii români din Chișineu!

Sus inimile!... E aproape ceasul, în care fiecare Român din cercul Chișineului are prilejul a lucra pentru binele neamului românesc. Sus inimile!

Români de bine! Nu vă lăsați ademeniți, ori înfricați de nimica, urmați glasul inimii voastre de Român bun, care vă strigă: Trăiască candidatul nostru român, trăiască Russu-Șirianu!

Strângeți-vă rîndurile, faceți-vă surzi la ispite și momeli, nu ascultați de cei străini

încet; libelulele treceau prin lumină, ca niște linii albastre.

De odată, fata își întoarse spre mine ciudații ochi cenușii.

„Noaetea asta vrei să stai la pândă? întrebă ea.

— Da, la pândă.

— Bine“.

Glasul ei avea un melodios răsunset argintiu. O întreabă:

„Ți se pare ciudat?”

— Nu, zise ea, întorcând eapul; dar nu ți-e frică?”

— De ce să-mi fie frică?”

— De Știma apei! răspunse ea, cu convingere.

— De Știma apei? Ce-i aceea Știma apei?”

— Cum? nu știi? Știma!... zina iazului...“

Și ochii ei vineți mă priviră straniu. Soarele se scufundase în asfințit; apa iazului se întuneca; un bătlan trecu pe de asupra, vâslind rar; țipetele lui înfiorau tăcerea pădurilor pe trestii. Fata mă privea și dinții străluceau într'un zimbet de o frumusețe demonică; fața curată luase reflexul verzei al apelor.

Ce am simțit în piept nu pot spune; dar vraja poveștilor așa trebuie să fi fost de izbitoare. În cadrul trestiiilor, al lianelor și al celor două ceruri, — ea era zina lacului.

Luntrea se izbi de o coșcovă și rămase nemiscată.

„Aici!“ zise fata.

Încet, pașii pe plajă. Dar farmecu lămețise. Mă întorsei brusc, o cuprinsei de după cap

de legea și neamul nostru: Fiți treji și priveghiați, ca să putem birui la alegeri.

Străinul vine la voi și să 'ndură se vorbescă cu voi numai, când are lipsă de votul vostru; noi luptăm o luptă aprigă pentru binele cui? pentru binele poporului nostru.

Ear între luptătorii poporului nostru fruntaș între fruntași e iubitul nostru candidat, dl Russu Șirianu. El totdeauna pentru popor a muncit și a suferit și răbdat. Un așa om ne trebuie nouă, care să ne știe scoate drepturile noastre de Român.

Streinul vă injură, vă batjocorește, vă necinstește, vă despoaie de toate drepturile, Cine va fi acel Român, care știind toate acestea, nu va striga din toată puterea: Trăiască Russu-Șirianu!

Văzuta-ți străin dând vot Românului? Văzut-ați corbi așa albi? De ce să voteze atunci Românul cu streinul?... Vă vor ispiti în fel și chipuri: Fiți treji și priveghiați, c'a noastră va fi biruința.

Alte cercuri românești încă și-au ales deputați Români, căci Românului numai Român îi trebuie. Suferi-va cercul Chișineului rușinea, ca el să fie reprezentat în dieta țării prin străin? Lapede ori-cine dela el așa ocară!

Sus inimile! Vineri fiecare cu fală și mândrie să meargă și să voteze, duce-ți la izbândă un lucru plăcut lui Dumnezeu: votați pentru Român! Nicu-n vot românesc străinului!

S'acum în ora a douăsprezecea mă 'ndrept spre voi și cu mine întreg neamul românesc, zicându-vă: Fiți treji și priveghiați, c'atunci a noastră e izbânda.

Trăiască candidatul nostru, candidatul neamului român.

Adunări electorale.

— Raport special. —

Arad, 7 Febr. n.

(Urmare și fine).

Ajunși în Nădab ni-se făcu o primire frumoasă. Banderiul celor patru-zeci în frunte cu iuristul Adrian Popescu și Albici a fost fericit prolog al măreței adunări.

și voi să-i sărut ochii ochii în care zăceau taina iazului. Ea se zbătu ușor, într'un ris argințiu; și în loc să-i sărut ochii, îi atinse buzele, într'o arsură de foc.

O simți smucindu-se, simți ochii străni săgetându-mă și luntrea zbură printre trestii și liane, într'un ris scurt argințiu. Apoi iazul rămase pustiu și în tăcere, numai plescăitul dulce al lopeții se auzea de departe.

Pe coșcovă, îmi pregătit patul de trestii. Așternui mantaua de șieac, cercai oțelele puștei, apoi, în așteptarea rațelor, căzu pe gânduri.

Ciudat! eram foarte conștient de situația mea; știam foarte bine că zina nu era decât Zamfira, nepoata morarului, o fată pârliță de soare și poate foarte simplă; — cu toate acestea, ochii și risul aveau ceva, care mă amețise, ca parfumul puternic al unei flori sălbatice.

În umbrele din ce în ce mai dese ale amurgului, ea rămăsese, ca o viziune, plutind în fața lacului, printre florile de nufăr.

Un șuer iute de aripă mă deșteptă. Tresării. Un stol de rațe trecuse. Faptul acesta îmi alunecă amețea. Strinsei pușca în mâini și ridicai cucoșele.

Pe iazul întins, porni freamătul de seară. În trestii, măcăiau și băteau din aripă rațele, țipau leșițele și găiușele; un susur ușor scutura pădurea de trestii. Stoluri mici treceau prin obscuritatea inserării.

Trăsei câte-va focuri. Tunetul bubuia adînc, răsuna pe întinderea apei, până departe; câte o rață se desprindea brusc din când în când și că pe luciul, tulburându-și.

Cu telegarii d-lui Ilie Manea ia Da ajuns la hotar. Aici altă primire, act doilea: măreț, insufletitor. Dl Petru Da a luat cuvântul și ne-a salutat cu alese și simțite. Dl Russu i-a mulțumit rost plin de iubire, zicând, de așa fi avea pretutendeni, n'are de ce să se te neamul nostru. Un vifor de «să trăiască închee vorbele. Ear d-șoara Aurora C i-a predat ramura de brad: întruparea dinții și încrederii necurmate.

Mai întâi poposirăm la un adătată sufletesc al poporului: preotul Mu unde aflarăm dragoste și căldură suflet națională. D'aici la adunare.

Mi-ar fi plăcut să fiu atunci în atuturor celor prezenți, să esperiez, ce Atâta am văzut, că fețele străluciau de curie, entusiasm, ear ochii vărsau lacrimă fericire. Între vijelie de fericire esprin vorbe vorbi dl Russu-Șirianu, spu du-le, ce datorie are un Român bun în fel de momente.

Fruntașii N. Lăzărescu și I. Amara răspuns cu dragostea și alipirea, ce o turma față de păstor.

S'as mai avea multe de spus, dar noi am fost și 'n Socodor ș'atunci mi-e că va ocupa prea de tot mult loc.

Iubiții Socodorenii ne-au întâmpinat hotar în frunte cu dl preot Aurel Ne-au salutat cu dragoste frățescă. un șir lung de trăsuri... Cu motorul seră din Arad dl I. Suci, dl S. C. dl V. Goldiș, dl Cornel Iancu, dl Dr. dl Cornel Grozda și alții.

La 3 ore se 'ncepă adunarea as de o mulțime, ce cu dor asculta cuv românesc, dător de viață. S'a vorbit mos și bine. Dl Russu chiar de n'ar fi fost cunoscut de loc, să fi ținut în vorbirea asta și era de ajuns, ca 'n apă să sară Socodorenii pentru el. A secundat de dnii Veliciu, Dr. St. Pop Suci, preotul Varga. Ear cumințenia v tărănului fruntaș din Șiria, Nicolae rescu încă și-a avut impresia sa binefăcăt. Ca și când ar asculta o liturgie, as pioasă statură și mină asculta mulți

Apoi întunerecul cresc, nu se mai biază stolul, se auzea numai vijitul zborului un vint scurt. Freamătul de seară conținea cea începea a se întinde iar pe iz; numai seri mari, negre, zburau pe sus, țipând răsu chiau! chiau! Din când în când, în tă nopții, se auzea lugrubru, adînc vuetul nelă al buhaiului de baltă.

Stelele se aprinseră și sus în fundul Până la răsăritul lunii, mai era un ceas. vâlii în manta și iar începu să mă gânde ochii cenușii. În tăcerea din ce în ce mai se auzea, departe vijitul morii și al opus unde-va un câne lătra întărat, în zare, deal, ardea, în întunerec, clipind, un foc

Trupul mlădios, ochii și risul, floar crin care așa de bine se armoniza cu la cu sclipirile verzei ale ochilor, mă năc Acum nu mai era o fată simplă, arsură de și bătută de vînturi, fiecare mișcare, fiecare vire, aveau ceva deosebit. Și încă ceva De când veneam la moară, nici odată n'ozusem. Auzisem de drăcoica moșneagului, nu dădusem cu ochii dn ea. Ba tot îmi amîn un lucru pe care nu-l băgasem în seamă, când se petrecuse. Într'un rînd, am zărit aceia neliniștiți, privindu-mă printr'o sp din podul morii. De sigur că ochii ei erau luceau așa de tare, — și erau plini par lumină și rit. Acum, în noaptea adîncă, mă sărutarea de foc, — și așteptam, așteptam de care nu-i puteam da seama.

(Va urma).

a... a fost o liturghie săvârșită pentru scăparea de păcat a acelor Socodoreni, cari au votat mai de unăzi cu străinul. . .

Rap.

ELECTORALE.

Cebea, în 7 Febr.

La Baia-de-Criș Măreții s'au manifestat randenii la alegerea de deputat. Neuitate au rămână zilele din 26 și 27 Ianuarie 1905, când au ales pe protopopul Vasilie Damian, de-putat în Dieta țării.

Chipurile cele mai afurisite și urgisite dela alegerea aceasta, cari stăpâniți de patima lui Iuda, s'au făcut unelte slabe făcând de rușine pe aceia de pe a caror spinare trăesc, sunt unii preoți și învățători din dieceză, din comunele aparținătoare cercului pretorial Baia-de-Criș. Spre cinstea lor îi spun cu numele; preoții: Poienariu, Pisău și Vlad și inv. Iancu Lup au fost la papricaș cu turmele lor și votul și l-au dat pentru papricaș.

Părințele Stefia din Steia s'a dus la papricaș fără turmă. Laudă Șteienilor și mai ales economului Teodor Bulz, că sunt mai culți ca popa lor.

Învățătorul N. Toma din Dobraț el s'a ostenit mai puțin că n'a fost la alegere.

Întoarce-ți doamne la calea pocăinții!

Rap.

D'ALE ALEGERILOR.

Onorată Redacțiune!

Am așteptat, ca o pană mai desteră să scrie ceva despre alegerea de deputat din cercul Făget, respective despre dezastrul și rușinea, ce au adus asupra cercului nostru, în locul prim preoțimea care, datorință morală avea să-și apere turma de lupi să nu o lasă pradă demoralizării. Cum să-și poștești dela un popor însuflețire națională, când el mai bine de 3 decenii a fost lăsat instrument orb în mâinile stăpânilor; ear' păstorii acum când a sunat oara ca să-și pună sufletul pentru o!, o părăsesc cu necredință, ba unii au avut nerușinarea să treacă în tabăra contrară. Din multe comune poporul deșteptat s'a prezentat singur în tabăra noastră blăstămându-și conducătorii, căci i au părăsit cu necredință.

Dezastrul nostru l'au cauzat în special alegătorii de pe Valea Murășului și nu e mirare, când din 18 preoți abia 5 au sprijinit cauza națională, luând parte activă la alegere pe lângă candidatul național și anume: Euthimie Ișfănescu din Bata, Laurențiu Barzu din Bacamezeu, Iuliu Lazarescu capelan în Caprișara, Iosif Olariu din Pojoga și Teodor Simedria din Bulza; ear' rătăciții preoți Ioan Hădan din Lalașini, Ioan Miloș din Bata, Aureliu Cărăbaș din Vereșmort, Virgil Gruiescu din Sălciva. Acestia au avut nerușinarea să-și vândă națiunea, prezentându-se în tabăra jidanului împănăți, dar' și-au primit răsplata căci pretutindenea au fost huiduiți, scuipați și alimbrați cu vânători de neam etc.

Dintre învățătorii de pe Murăș românește sau purtat Ignatie Bugariu și Nicolau Vug din Birchiș, Antoniu Moldovan din Capolnaș și Ionichie Nestor din Pojoga; ear' Emanuil Oltean din Capolnaș și pensionistii Ioanichie Nestor din Bata și Maxim Balan din Valemare sau înjugat la carul jidanului.

Ceilalți preoți și învățători de pe valea Murășului au crezut că fac serviciu națiunii prin aceia că au stat aca să înpasivitate, socotind că e mai bine să nu te strici nici eu domnii nici eu națiunea. Rușine să le fie la amândouă speciile de trădători de neam.

Din părțile Făgetului merită laudă preotul Popovici din Bucoveț, prezentându-se cu toți alegătorii în tabăra națională, comuna Bujor încă a făcut cinste națiunii prezentându-se în frunte cu judele comunal și învățătorul T. Lugojan în tabăra noastră. Laudă să cuvine comunei Bătești care încă s'a prezentat în număr complet în frunte cu vrednicul ei preot Romul Radulovici și învățătorul Popovici. Laudă merită comuna Sintești și preotul lor P. Matei, comuna Temerești în frunte cu capelanul Nicolae Cibian. Din comuna Runc-tea-tuncă încă s'au prezentat un număr frumos alegători conduși de învățătorul Lugojan aproape toți locuitorii de prin comunele Mutnicul-mic și Dragsinestiul încă au fost binișor reprezentate.

Dintre preoții din părțile Făgetului a mai luat parte activă în senz romănesc preoții: Teo-

dor Băianțu, din Romanești, Serafim Băian, din Margina, Antoniu Anghel din Coșada, Nicolae Gherga, din Forășești, Unipan din Jupănești și Georgie Ghărbacia din Brănești

Merită să fie înferăți din părțile Făgetului preotul Filimon Titel din Curtea care a condus toți alegătorii în tabăra jidanului apoi preotul Barbon din Tomești, Miloș din Temerești Guescu din Pădurani și încă câți-va rătăciți pe cari i-am scăpat din vedere.

Spre nenorocirea noastră preoții și învățătorii din cercul nostru s'au împărțit în 3 tabere o parte au fost pronunțați naționaliști o parte șovăitori, ear o parte au avut nerușinarea să se înjuge la carul jidanului.

Greșeli au comis și membrii comitetului național din cerc pentru că prea târziu sau trezii și prea puțin zel au desvoltat ca să însuflețească poporul, pe când haitele jidanului cu săptămâni înainte au cutrierat comunele, împărțind aldamașuri, ear notarii amenințau poporul cu dări grele și execuții, dacă votează contra stăpânirii. Și era mai mare mila de bieții alegători ca pentru câte va hârboice de rachiu încălzit și căți-va arginți de alui Iuda, erau tirăți de notar primar, plăieși, jidan și puși cu de asila pe săni și deportați cu zile înainte de alegere până la Birchiș sediul preturei o distanță disparentă și acolo păziți de Unguri năimiți din colonia Igazfalva ca nu cumva să scape drumul în tabăra lui Muntean. Sărman popor până când vei mai primi o atare rușine!

De alteum ploiați au fost, să vedea pe fețele lor că îi muștră conștiința căci deși erau mulțime de săni în tabăra jidanului dar nici o însuflețire, nici strigat de osana pentru jidanul Nemes pretutindenea, pe unde au trecut puhoiul erau huiduiți scuipați și timbrați de trădători de neam.

Cu atât mai mare era însuflețirea în tabăra românească; alegătorii noștri să prezentau în frunte cu muzica și cântece naționale, erau ade-vărate procesiuni, aclamați pretutindenea.

Uita-semi să vă comunic, că brav s'au purtat alegătorii din comuna Bulza; unde soarele abea la amiază să ivește dintre munți, și că sau încălzit în ora supremă pentru sângele lor, au mers în tabăra lui Nemes și au votat pâuă la unul cu Dr. Muntean. Ogoare lor.

Sperăm că la o nouă alegere multe să vor îndrepta, cei ce au luptat acum își vor îndoi puterile, ear cei rătăciți își vor recunoaște păcatele și vor căuta și ei să se încălzească la stnul națiunii mame care ia păstrat veacuri.

Un alegător.

Vicișpanul comitatului corteșind.

Amăritul de Dálnoky, vicișpan din ironie a sortiți, a comitatului nostru, cutreeră satele de prin cercul Chișineului, corteșind într'un chip, ce lui nu i-ar permite legea, în favorul candidatului Csukay.

Umblă din sat în sat nevoieșul, terorizând pe unde poate și cum poate pe alegătorii, lăsându-și slujba pe care și de altfel o împlinește atât de slab.

Pe Români însă nu-i terorizează, căci a trecut vremea când și un amărit ca Dálnoky să mai înspăimânte pe cine-va.

Dar socoteală îi vom cere la proxima congregație și atunci vom vedea, ce va răspunde hăbăucul.

Din Chișineu.

Eri, însoțit de deputatul național Dr. Ioan Suciu candidatul Chișineului Russu Șirianu a cercetat comunele Pil și Varșand. Insuflețirea, cu care au fost primiți în ade-văr nu se poate descrie.

Călăreți, trăsuri, bubuit de treasuri și tot sufletul din sat e la locul adunării Vorbește cu adânc efect întâi deputatul național Dr. I. Suciu, pe urmă candidatul și N. Lazarescu din Șiria.

Terminându-se vorbirile, o masă bogată se servește în casa ospitală a dlui Leucuța, la care sunt invitați toți oaspeții.

Eram încă la masă, când deodată ajung Varșandani, cari ne-au ieșit în cale

pân'aci în Pil. Sunt doar la vre'o 50 de trăsuri încărcate cu câte 6—8 oameni.

Plecăm pe urmă la Varșand, unde ne însoțesc și Pilani. E o cale de triumf.

Aici vorbesc asemenea deputatul național Dr. I. Suciu, candidatul și Lazarescu.

Dr. Suciu vorbește apoi și ungurește pentru Ungurii cari sunt de față.

Târziu seara, însoțit de o gardă de călăreți, și între urale nesfârșite, părăsim Varșandul.

Invingerea noastră e sigură. Voturi românești guvernul nu va mai căpăta.

Alaltăeri am fost în Cinteiu, Sinitea și Zarand. Satele acestea erau într'o adevărată ferbere. Din Cinteiu în Sinitea petrecutu-ni-au cei din Cinteiu, în Sinitea ne-au ieșit aproape până în Cinteiu într'o împinare o gardă de călăreți. atât de frumos împodobită, cum n'am mai văzut. Căi erau tot în panglice trei-color împodobite ei înșiși încinși cu eșarpe late trei-color național. Și în Cinteiu și Sinitea vorbirile candidatului a ridicat la culme însuflețirea.

Însoțit și de cei din Cinteiu și Sinitea plecăm pe urmă la Zarand. Zarandul... Ce se zice? Un escadron de călăreți, erau peste 100 cari au făcut onorurile candidatului și suitei sale. O mare de oameni, a inundat întinderea largă dinnaintea bisericii, unde pe o masă vorbit-au candidatul Ioan Russu Șirianu, Lăzărescu și Amar, țărani din Șiria, Sever Bocu, red. al „Tribunei”, părintele Iancu, salnicul preot al Zarandului, După adunare, o masă mare și bogată s'a servit în casa părintelui Iancu, unde într'o dispoziție foarte animată am petrecut 1¹/₂ oră, până la rentoarcerere.

Revoluția din Rusia.

Guvernorul Petersburgului, generalul Trepov înaintea unor ziaristi s'a exprimat, că mișcarea muncitorilor n'are absolut caracter politic, că muncitorii vreau numai concesii economice. Pe când însă generalul așa vorbește, auzim și cetim, că muncitorii au cerut și cer și drepturi politice și că pretutindeni au început mișcarea revoluționară cu lozinci revoluționare. Ba ce e mai mult din telegramele ulterioare se vede că mișcarea revoluționară a străbătut și rândurile miliției, deci în zadar a zis Trepov, că până-ce armața rămâne credincioasă n'au să se teamă de nimic. În Petersburg în Dumineca sângeroasă n'a vrut să împuște asupra poporului o companie de cazaci. Reserviștii spun că ei nu vor mai lupta contra Japonezilor. ear în odaia delucru a țarului, în Țarscoje-Selo sa găsit o epistolă, în care revoluționarii îi dau de știre țarului, că-l vor omori.

Londra, 6 Februarie.

Generalul Trepov a primit eri pe colaboratorul lui Daily Chronicle, căruia i-a spus, că peste tot nu poate fi vorba în Rusia de o mișcare revoluționară. Cei ce vreau o revoluție politică, sunt în mare minoritate și abuzează de muncitori, cari pretind numai concesii economice. Un așa agitator e și Gapon despre care încă nu se știe pozitiv, unde e, dar se crede, că stă ascuns la vr'un prietin d'al său din Petersburg. Dar Gapon și prietini lui vor fi incapabili de așa ceva, până când armața rămâne credincioasă. Trepov a mai spus, că țarul a agrafiat Sâmbătă trecută încă la 64 muncitori deținuți. Agrafiarea țarului se restringe numai la muncitori și nu și la cei ce din motive politice s'au aliat la mișcarea revoluționară.

Paris, 6 Februarie.

Trepov a spus către corespondentul «Figaro» următoarele: Muncitorii din Rusia peste tot nu-s organizați. Japon a avut șase mii de oameni, cari au făcut tot răul. Japon a dus cu sine și pe ceilalți muncitori și el e acela, care a dat întregel mișcări caracter politic. Nu am putut permite, ca muncitorii să meargă la palatul de iarnă. Japon a dispărut, ceilalți capi ai muncitorilor au căzut, ori sunt în temniță, așa că acum nu e cap. Numărul greviștilor e 140.000, au demonstrat 100.000, dintre aceștia au căzut 93 și s'au rănit 333. Astea sunt număr oficioși, tot altceva e scornitură. Despre Gorkij a spus Trepov, că afacerea lui nu se ține de el, el se ocupă numai cu lucrurile din Petersburg, ear Gorkij a fost arestat în Riga.

Revoltele din Polonia.

În Polonia revoltele sunt încă la ordinea zilei. În Sosnovice au voit greviștii să sisteze circulația, dar au fost împrăștiati. Muncitorii sunt înarmați cu revolvere. În Varșovia revolta sporește numărul omorâșilor. Școlarii și fetele nu mai voesc să meargă la școală și pretind, ca limba de propunere să fie cea polonă.

Baronul Nolken, căpitan de poliție, a zis către un ziarist străin, că în Varșovia peste tot 65 oameni și-au pierdut viața și 201 s'au rănit, dintre cari au murit 25. Numărul celor prinși e 733, dintre cari 336 pentru jaf și furt au ajuns înaintea tribunalului.

Berlin, 6 Februarie.

Gubernatorul din Petricov a primit azi pe un ziarist, căruia i-a spus, că preoții ortodocși și catolici l-au asigurat, că muncitorii în cea mai mare parte vor începe ear munca. Un conducător al muncitorilor a fost arestat, fiind prins, când împărția proclamațiuni; peste tot 30 căpetenii ale greviștilor sunt prinse.

Berlin, 6 Febr.

Lui Tageblatt i-se vestește din Petersburg: Când a mers țarul ieri în odala-i de lucru din Tarskojeselo, a aflat pe padiment o epistolă în un plic, care a fost adresat lui. Țarul a desfăcut plicul și a aflat în el o epistolă scrisă franțuzește, în care i-se dă de știre, că scriitorul, dimpreună cu alți 11 au hotărât să-l omoare din cauza evenimentelor din 22 Ianuarie și că primul din ei a și sosit, ca să eșecute faptul. Epistola a produs mare senzație la palat, unde în grabă s'a pornit cercetare, cum de a ajuns acolo epistola. Epistola era scrisă frumos pe hârtie de lux și din concept se vede, că a scris-o un Rus. S'au făcut mari dispoziții, ca nu cumva să între vr'un atentator în palat, ear la gară păzesc în continuu detectivi.

Procesul lui Gorkij.

Două puncte ar contine acuza: că a fost membru al unei comisii constituite la finea lui Decembrie, care pretindea demonstrații de stradă pentru întărirea revoluției, al doilea, că a făcut o proclamație după evenimentele din 22 Ianuarie, în care provoacă poporul la luptă contra guvernului țarului.

— În Paris vestea, că Gorkij încă nu-i liber a produs mare amărăciune și nu trece

zi, în care să nu se ție adunări de protestare contra Rusiei.

Petersburg, 6 Febr.

Aici e răspândită știrea, că vestitul cântăreț rus Saljapin a părăsit opera împărătească în mod demonstrativ și-a zis, că în chipul ăsta își exprimă consimțământul la protestul contra prinderii și deținerii lui Gorkij. Saljapin deja de mult e cel mai intim pretin al deținutului poet.

Berlin, 6 Febr.

Din Petersburg se scrie: Azi, la 8 ore au pus pe picior liber pe Gorkij.

Gapon.

Paris, 6 Februarie.

Să zice, că Gapon e în Zürich.

Rescoala rezerviștilor.

Paris, 6 Febr.

Lui „Petit Parisien“ i-se anunță din Petersburg: Două regimente de rezerviști, cari staționează în Peterhoff, s'au răscolit. Până acum 6000 de soldați rebeli sunt închiși în casarmă.

Greva din Moscva.

Berlin, 6 Februarie.

Din Moscva să scrie lui Vossiche Ztg: Pe mâne să așteaptă izbucnirea grevei generale. Se vede, că s'a succes a câștiga pe toți muncitorii pentru asta. Orașul și jurul deocamdata e liniștit.

Atentat în Helsingfors.

Contra lui Johnson, procuratorul Senatului finlandez s'a sevârșit atentat cu revolverul. Johnson azi înainte de amiază a murit. Uciagașul s'a rănit.

Mișcarea de reformă.

Moscva, 6 Februarie.

Optzeci membrii din conventul nobililor din Moscva în legătură cu adresa primită în 4 ale acestei luni a înaintat țarului și adresa lor, a minorității, în care regretă hotărârea majorității și spun, ca singurul drum, care ar potoli neorânduile de acum e, ca să se dea un manifest, din care să se vadă, că tronul și poporul țin la oală. Asta se poate întâmpla numai, dacă sunt ascultați reprezentanți liberi aleși ai poporului. Pentru terminarea norocoasă a războiului din Orient e de lipsă înainte de toate, să se restabilească liniștea internă.

Războiul ruso-japonez.

Depunerea lui Grippenberg.

Țarul a elibevat pe Grippenberg de postul de beliduce. Cauza e următoarea: Generalul, când a luat comanda asupra sa, a ținut o vorbire către soldați, în care spunea, că el nu se va retrage nici când și dacă el ar face așa ceva, ori-cine poate să-l împuște. În lupta de lângă Sandepu trupele lui Grippenberg au ajuns în critică pozițiune. Grippenberg însă sub impresia vorbirii nu a poruncit retragerea ce devenise inomisibilă și încăpăținarea asta a costat 10.000 oameni. Lucrul a supărat pe țar foarte și de aceea a dispus reîntoarcerea lui Grippenberg.

Noile atacuri ale Rușilor.

În jurul lui Cantun e liniște. Rușii fac la șanturi de apărare. În 4 a lunii au atacat Sitajciu și a doua zi s'au retras spre nord. În 4 și 5 artileria rusă a bombardat Na-

vundan. Mici trupe ruse de infanterie stacat pe Japonezi, dar au fost respinși.

Petersburg, 6 Febr.

Generalul Kalkin anunță cu data de ieri: O trupă a înaintat dela Sifontaj 12 versle spre gajcebe și a alungat de acolo, precum Savdameng infanteria japoneză. Perenoastră e neînsemnată.

Cu data de 5 anunță Kuropatkina dușmanul a înaintat în Kvanhuancetataj multe baterii, ceea-ce arată, că japonezii pregătesc spre ofensivă. Artileria noastră început să împuște și a silit pe Japonezi să retragă.

Washington, 6 Februarie. (Reuter).

șeful rusesc, contele Cassini a asigurat în hotărît, că statele unite n'au făcut nici o hotărît care cu privire la curmarea războiului.

Londra, 7 Februarie. „Daily Telegraph“

anunță din Tokio cu data de ieri: Amiaza azi după amiază a plecat la flotă. În sevo sunt acum 9 corăbii deținute.

Nicolae II și poporul său.

Nicolae II nu a disimulat în ziua știrii sale în Kremlinul din Moscva. Ca și tatăl el deasemenea a declarat popoarelor sale, hotărît a menține principiul tutelării autoare. La umilele omagii ale reprezentanților nobili și zemstourilor, țarul unsul lui Dumnezeu, a pus tratând de nebune părerile în favorul constituțiunii. Rusia și Europa pe nedrept s'au rătat. Nicolae II a încins coroana Monomacului o epocă, în care aproape pretutindeni pe tinent parlamentarismul și cu el regimul reprezentativ părea în discredit. Nu s'au văzut popo nelcântate de libertățile, cari le revădica cu o generoasă pasiune? Parlamentarismul, creditat prin esecese și compromis prin victele sale, a încetat de a fi idealul comun al ționilor europene. Depărtata Rusie a auzit în pele sale rumoarea crescândă a nemulțăm. Occidentului și înainte de a și le fi câștigat, sia slavă a început a se îndoi de aceste libertate politice, pentru cari frații săi mai în etaleu Occident nu mai erau orgolioși. Spectacolul cordiilor noastre și nestabilitatea guvernelor erau de natură, pentru a converti Moscva pe regimul reprezentativ. După ce visaseră să teze chartele și constituțiile noastre, mulți și și-au zis, nu e oare mai sigur ca Rusia să mână aceea, ce este. S-au felicitat, că sunt pați de continua agitație a luptelor politice multămit cerului, că le-a conservat o pe forte, pusă în urma naturii sale deasupra petițiilor uricioase ale partidelor și intrigilor bile ale adunărilor. Ei uită poate, că și lutismul își are intrigile și slăbiciunile sale între regimul autocratic și regimul parlamentar. Între autoritatea puternică a unui stăpân și o potența tumultoasă a adunărilor să poate pentru națiunii, ca și pentru guvernamente, deosebi pentru statele monarchice mai mult cât o etapă, ori un popas intermediar.

Cătră mijlocul domniei lui Alexandru Rușii să mai puteau mândri, că vor efectua sguđuirii violente redutabili trecere dela puterea absolută la guvernamentul liber. Mulți sperau vor vedea crescând la ei încetul cu încetul libertăți politice la umbra unei puteri destăputernice pentru a-i preserva de licențe și sterile. O așa speranță nu are înțeles; poate n'a fost, decât un vis. Pentru a ne servi metaforă-vulgară libertatea politică nu e o plan de seră; ea nu crește decât la aer destul, la și nu să înrădăcească mai înainte de ce răile, tulpina nu au fost atinse de vijelie, ori ero.

De câte ori nu s'a pus întrebarea în Franța oare revoluția nu s'ar fi putut evita chiar panta anarhiei și teroarei. Momentul acesta l-a putut indica nimeni cu certitudine. După el trecuse deja, când s'a făcut convocarea lor generale. Singurul moment de a opri

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor calificat de școale medii p. studiul higienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I, vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de fălcă. Tură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu ment, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porț și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

ar fi fost, să o prevenim. Rusia lui Nicolae nu difere mult de Franța lui Ludovic XVI, așa zice, e cam aceeași. Cel mai sigur mijloc a împedece revoluția e, să o prevenim, să o inițiam puterilor.

— Reforme de sus, ori revoluție de jos în zicea Alexandru II la începutul domniei sale. De atunci sunt schimbări așa profunde, că întrebi cu grije, de să pot efectua în mod pașnic, fără neorânduiri, nici revoluții. Așa fu și în Franța la căderea vechiului regim. Sămăna-va transformarea politică a Rusiei? Aceasta va depinde de abilitatea și fericirea dinastiei.

Și acum fiindcă a fost vorba de Franța și incident voi termina prin un retour despre noi și-ne

Dacă viitorul Rusiei pare obscur, care e poziția Europei, al cărui horizon nu e acoperit de lucruri nesigure? Care vede departe înaintea și să crede sigur de calea sa? Noi trăim în o perioadă de transformare politică, religioasă, socială, a cărui ultim termin seapă ochilor celor mai perspicaci. Nimeni nu descopere încă colțul necunoscut, cătră care ne mână vânturile largului ocean. În astă privință Petersburg și Moscova, aparține foarte Europei moderne. Cu toate dificultățile sale. Rusia are un avantaj, ce le lipsește celorlalte. În acest drum necunoscut spre un viitor indistinct și perdut în zăra depărtării acele popoare au mai multe șanse de a evita căderea și pot da loc aspirațiilor viitorului, fără a fi cu tradițiile trecutului. Deci, depinde de la căpătâi săi, ca și Rusia să fie așa.

Ori cât de mare ar fi în urma dimensiunilor teritoriale sau prin puterea sa materială, Rusia autocratică nu va scăpa de dilema: Evoluție, ori Revoluție.

(Independance roumaine). Anatole Leroy-Beaulieu.

NOUȚĂȚI.

ARABIA, 8 Februarie n. 1905.

— **Căsătorie în familia regală.** Ziarul „Augsburger Abendzeitung“ aduce știrea că în familia Habsburg se pregătește iar o căsătorie morganatică. Ziarul numit adecă după cum se anunță din München scrie următoarele: Împăratul Francis Iosif incurind va fi ear în situația să se silit a-și da învoirea la căsătoria morganatică a unui arhiduce. Deslușiri nu aduce ziarul.

— **Principele bulgar la Berlin.** Anunțasem noi, că principele Ferdinand a plecat la Berlin. Pe drum însă l-a găsit depeșa împăratului Wilhelm că fiul i-s'a îmbolnăvit. Regele Ferdinand a întors deci. Acum după-cum anunță o depeșă din Sofia, Împăratul Wilhelm i-a anunțat principelui Ferdinand că-l vede bucuros la Berlin. Regele Ferdinand a și plecat deja.

— **Statua principesei bulgariei.** Șase ani se vor împlini în zilele acestea de când a murit Luisa Maria Bourbon soția principelui bulgar Ferdinand. După-cum se depeșează din Sofia cu ocazia acestei aniversări senatul a votat o sumă de franci pentru statua reginei decedate.

— **Viscol de zăpadă.** Din Liptó-szent-Miklós se depeșează. De alături seara bântue un viscol mare în comitatul întreg, circulația trenurilor e întreruptă. Intre Vihodna și Popradfelka nu se poate aduce în ordine circulația. Calătorii sunt siliți să stea prin gârzi. Mai multe sute de muncitori lucrează pentru pornirea circulației.

— **Invitare.** Subsemnatul comitet Vă invită cu toată onoarea la *balul filantropic* ce se va ține în ziua de Trei-Sfinți la 12 Februarie n. în sala „Hotelului Univers“. Venitul curat este destinat pentru „Fondul studenților morboși“. Blaj, la 27 Ianuarie 1905. Comitелul aranjator: Ioan Fodor, președinte. Dr. Ioan Rațiu, secretar. Oct. Bonfiniu, cassar. Flaviu C. Domșa, controlor. Iacob Murășan, Emil Sabo, Eugen Pantea, Dr. Ambrosiu Chețan, Gavriilă Precup, Aurel P. Bota, Octavian Prie, Augustin Caliani, Ioan Băgăian. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoana 2 cor. de familie 4 cor. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

— **Reuniunea română de cântări și muzică** din Recița-montană arangiază Duminecă, la 12 Februarie 1905 st n. în localitățile „Casinei române“ o Representațiune teatrală împreună cu concert și dans. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: Membrii reuniunii au cu familiile

lor intrare gratuită. — Nemembris: Rangul I de persoană 1 cor. 20 sil. rangul II. de persoană 1 cor. loc de stat 60 filer. Bilete de intrare să pot căpăta la ospătarul dl Cioran și seara la cassă.

— **Nimicirea unei familii.** Din Lőcse se anunță că în comuna *Litmanova* din Sepes în urma unei inveninări cu carbon au murit patru copii ai unei văduve. Văduva a încălzit soba cu cărbuni și ca să fie *mai cald* a închis și țeava sobei și a plecat de acasă la lucru. La amiază când s'a întors și-a găsit toți patru copiii morți. Mama negândită a fost deținută.

— **Logodnă.** Vasile Babi oficiant al institutului „Bihoreana“ din Oradea-mare, s'a fi danțat cu D-șoara Mariți Morariu, din Tiortiu (Tötör).

— **Mină în flacări.** După cum se anunță din Kőrmösbánya mina *Ludovica*, care era proprietate erarială în partea nordvestică a orașului la o înălțime de 250 metri o fost un aspect admirabil. În mijlocul teritoriului cu mine era oca de transport, un edificiu înalt ca un turn. Pe dinlăuntru acest edificiu era tot lemn, diferite coridoare, trepte și etaje unde erau așezate obiectele băieșilor, iar în etagiul din urmă stătea mașina dinamică și mașina ce sparge petrele de metal. Edificiul colosal a fost cuprins deodată de flacări, cari au ridicat coperișul edificii de unde eșau limbii de foc. Curentul de aer ce venia din adâncul minei ca un curent aprindea tot mai mult flacările așa încât la doi kilometri dela foc se putea ceti bine de tot. De localizarea focului nici vorbă nu putea fi, nu era însă pericol căci în apropiere alte edificii nu erau. Paguba ce a avuto erariul e însemnată, mai mult o simt însă băieșii cari acum sigur mai multă vreme vor sta fără lucru.

— **Căsătoria unui principe.** E mare lucru căsătoria la oamenii săraci dacă nu au banii pentru nuntă și alte cele trebuie. Dar că nu puțină grije face și unui principe, dovedește cazul lui Victor Napoleon pretendentul tronului francez. Tânărul principe ca și alți muritori de toate zilele, s'a îndrăgostit și din dragoste vrea să se căsătorească. Aleasa lui e fiica regelui belgian Leopold, princesa Clementina. Regele Leopold însă mereu pune pedecă îndrăgostiților așa încât princesa a fost silită să plece de acasă și să meargă în Franța. Iar principele Victor care era în Viena de asemenea pentru a-și netezi calea spre căsătorie, s'a întors deja la Brusela. Tot la Brusela a mers și fratele principelui Victor, principele Ludovic Napoleon care deasemenea încearcă să îmoaie inima lui Leopold ca să-și dea învoirea la căsătorie. Princesa Clementina e în Nizza de unde a scris tatălui ei că nu se întoarce acasă până dânsul nu se va învoi la căsătorie. Când regele Leopold nici cum nu s'ar învoi la asta atunci logodiții pe cale legală vor cere învoirea regelui.

— **Ce nu e voo să se boa în Rusia?** În imperiul țarului era o singură libertate până acuma, probabil pentru despăgubirea celorlalte drepturi usurpate: toți erau liberi să se 'nbețe cu lichidul care-l plăcea mai mult. De aci înainte și această libertate li-s'a luat oamenilor: epoca Trepov a făcut o regulă și 'n privința beuturilor. Adecă s'a întâmplat cazul interesant că unui neguțator de vinuri din St. Petersburg i-s'a confiscat un transport mare de vin, care îi venea din Germania. Neguțatorul a cercetat cauza și ajungând chestia la poliție, aceasta l-a tras la răspundere pentru numele vinului comandat. Neguțatorul german încă cu zece de ani înainte, probabil îl numise, „Foc și fer“, și cu acest nume a exportat miș și miș de Hl. în St. Petersburg unde era mult preferat acest vin. Oamenilor lui Trepov li-se păru că acest nume losina de revoluție și nu numai că a interzis neguțatorului de a vinde din „Foc și fer“ ci l'au și pedepsit cu banii, pentru contra-bandă.

POȘTA REDACȚIEI.

Coștei. După-ce domnul din chestie a promis, că va limpezi situația prin o broșură, să avem nițică răbdare.

Dlul *D. T.* în *Ghiroca*. Ce întrebă, e ade-vărat.

Spuribus. Nu se poate publica.

Dlul *S. Petru Dregoi*. De present în Birch iş.

PARTEA LITERARĂ.

Curente culturale la noi în secolul XVIII.

de
I. Mînea
(Continuare).

2

Mai general mai imens a fost curentul grecesc. Cucerește societatea, moda, scrisul și gândirea timpului, se dezvoltă repede, având rădăcini din timpuri mai vechi, pentru ca ajungând o culme poate nevisată să se prăbușească dinaintea vântului veacului, ce suflase și 'n principate, trebuia deci să cadă. Dar până a fi înlăturat pătrunsese atât de tare în inimă, caștisase în așa măsură spiritele, că nu pe alocurea lasă regrete, suspinuri și cei bătrâni cu păreri de rău văd triumful spiritului nou. Când se găsi față în față cu puternicul, vigurosul, voinicul făt — frumos din Ardeal ce alergase să-și scape frații din lanțurile amorțitoare ale babei uricioase din poveste, ni să prezintă ochilor un interesant fenomen cultural. S'ar putea vorbi adecă de *tendințe misoneiste, de misoneism cultural literar*, la noi la terminarea veacului al XVIII-lea. O frică mai bine zis teamă, ori prejudeciul cuprinsese unele spirite îmbibate și cultură grecească față de propria limbă de cultură națională. Nu credeau, fiindcă nu o cunoșteam că limba română ar fi în stare să reprezinte prin formile sale o cultură mai înaltă. De altfel acest misoneism nu e ceva particular evoluției noastre culturale de atunci. Totdeauna la toate popoarele înprejurări analoge se poate constata misoneism, neîncredere, frică de ce va să vie. Dar ceva și adecă mult dovedește o așa apariția misoneistă. Toate aste plângeri, văeturi sincere, temeri de cultura națională atunci, când George Lazăr trecuse munții ducând cu sine lumina, farul redeșteptător își au gena lor, dezvoltarea naturală biologică. Ca atare curentul grecesc merită deosebită atenție.

În dezvoltarea curentului grecesc putem stabili, după cum s'a și stabilit trei epoci: epoca culturii grecești sub domni români, cea de sub primii fanarioți și cultura grecească dela sfârșitul secolului al XVIII-lea, grecească mai mult numai în formă, căci ideile, cugetările, idealele, ce le aleargă sunt împrumutate din cultura generală a apusului.

Moda și cultura grecească transcarpatină e mai veche decât secolul al XVIII-lea, când devine numai mai generală, mai exclusivă. Care e obârșia acestei culturi?

Prin nimicirea puterii bizantine la 1453 de Turci s'a pus capăt și sfârșit și culturii, ce mai înflorea, ca o floare de toamnă sub amintirile dulci ale unei primăveri culturale de mult trecute. Cărțile, învățații se risipir prin țările Europei, răspândiră gustu de citire al opereilor grecești, prin ceea-ce contribuiră la reînvierea, renașterea culturală, ce avea să urmeze. În principatele dunărene, încă căutară un refugiu. Radu Mihnea fusese crescut la ivirul din Atos, ear la 1599 Matei de Pogoniana, un grec căpătă egumenia mănăstirii domnești a Dealului. Pe timpul lui Neagoe Basarab deja sunt greci destui în principate. Ciril Lucaris, patriarhul Alexandriei a predicat la Iași în București între 1613 și 1615 și să vede, că a fost înțeles cu grecească lui.

Cultura românească deslușitoare a secolului al 17-lea era amenințată, ori avu să lupte cu crescândă cultură grecească și că n'a succombat mai curînd, cauza e, că în locul culturii slavone în decădere trebuia o oare-care cultură. Cea grecească nefiind încă general răspândită nu-i putea lua locul. Principii însă sprijinesc înflorirea ei. În a doua jumătate a al XVI-lea scuturați din amorțea de aproape un secol, Grecii reluară vechile tradiții. Influența lor începea să se simtă în imensul stat turcesc, „ca speculații politice, dominații de diferite interese personale, fără regrete pentru trecut, fără speranțe pentru viitor, credincioase instrumente de dominație ale împăratului păgân“. Când însă aceasta clasă, printre cari, putem auzi nume de familii frumoase vechi, apăru ca putere în Fanarul constantinopolitan, cu ambiția politică să redeșteaptă cultura laică.

(Va urma).

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Nichia.

INSERTIUNI și RECLAME.

Prea stimat Public!

Imi permit a Va atrage binevoitoarea atentie asupra

localului meu de delicatesses

ce se va deschide la 10 Ianuar, unde-mi voi valida bogatele experienta castigata ca șef de culina in Budapesta, Viena, Belgrad etc.

Locul meu, va fi provăzut cu delicatessuri indigene și din străinătate precum și cu mâncări reci proprii, de toata soirurile.

In alt apartament al locului este culina caldă, de unde la comandă transportez cele mai fine mâncări și la locuință.

Tot felul de Dejeuneert, Dineuri, Jour, Soirée, Bonfiet și alte comande esecut prompt și cu eleganță.

Deiszler József

Comersant de delicatessuri, elevul bucătarului de odinioară alui Pohl Károly.

Arad, Piața Libertății Nr. 20.
(Palatul Nádasy)

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

— ARAD, Piața Libertății —
lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrassy-tér 3.
Telefon 386. Telefon 386.

Deposit bogat in fer și mărfuri de metal, in diferite instrumente, in ferării pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang Masine (sparherl) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, delapuri pentru ghiață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători: Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani, Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, penținuri și briciuri.

Deposit exclusiv „AHOI“

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuesc pentru prețurile ieftine de zi.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recușite de argint, seduli de amănetaie cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Avis!

Am onoare a avisa pe on. public, că am inaugurat sărbătorește cu concursul unei muzici locale cafeneaua

„CORONA“

(fostă Grünwald)

pe care am montat-o elegant și pun la dispoziție Bufette rece și beuturi alese, precum foi locale și din capitală.

Solicitând binevoitorul concurs

Sunt cu deosebită stimă

Brudermann Jakob 500
cafegiu.

— Inainte de a Vă procura cadourile de Anul nou, faceți incercare la cunoscutul jvalier de bun renume Kun József, unde pe lângă prețuri estreme moderate aflați un foarte bogat magazin de tot felul de juvare, brilante și diamante, ciasornice de Svițera Precision și argintării de lux. Obiectele de aur sunt pregătiri proprii și astfel in preț cu mult mai ieftine, iar in privința esecutării întrec pe cele din străinătate. Atelier și prăvălie Piața Andrassy Nr. 17. Palatul Reinhart. Magazin mare de ochelari.

469

Înștiințare!

Am onoare a anunța pe on. public, că Sămbătă în 4 Februarie voi deschide cafeneaua

„OTTÓN“

(fostă Hunyadi)

pe care am aranjat-o splendid, pe lângă concursul unei muzici renumite.

Se va serba inaugurarea festivă.

Bufette rece și beuturi alese, dispunând de zisre locale și din capitală solicitând binevoitorului concurs.

Sunt cu stimă deosebită

Grünwald Simon,
cafegiu.

FEJÉR ANTAL

pictor de embleme, firme și zugrav
Arad, Strada Rákoczy Nr. 10.

pregătesc potrivit timpului modern

TABELE DE FIRME,

pe sticlă, tinicheș, lemn etc.

Tot asemenea zugrăviri cu gust, imitație de lemn natural.

Comandele in provincie se săvârșose prompt, cu prețuri foarte moderate.

SERVICIU PROMPT ȘI ATENT.

Azi și în toate zilele
în
„CAFENEAUA FIUME“
seara musică.

DESCHIS PÂNĂ DIMINEAȚA.

Bani!

Bani!

Cele mai estiae

împrumuturi de bani

pe imobile până la valoarea cea înaltă mijlocește

Klein József

(Arad, Radnai-ut 10.)

dela institutul de bani din Sibiu, ca reprezentantul acestui institut, pe lângă rătărire avantajoasă.

Totodată

Case de inchiriat

care sunt proprietatea Institutului se vor pe lângă depunerea unui capital mic asemenea in rate anuale.

Aceste case să află:

Pe strada Csernovitz, Nr. 27. cu etaj
„ „ Lövész . . . 17, parter
„ „ Botond . . . 1, parter
și mai multe alte case.

In Beraria orașaneasca

(EDIFICIUL TEATRULUI)

incepând dela anul nou se va găsi in permanență

„Bere regală“

fabricațiunea primii berării pe acții ungare Steibrubh, zilnic se dă cep la butoi pentru

un pocal 20 fil.

o halbă 30 fil.

Bucătărie escelentă ungurească, gustare, prânz și cu măsurii bogat. — Vinuri bune de deal. — Serviciu prompt.

Imi dau toate simțurile, ca onoratul in restaurantul meu prin asignarea că servit prompt și cu mâncării bune.

Cu deosebită stimă

Kánya Géza
restaurator.

Vindecarea deplina a boalelor secrete.

Să nu pregete nime într'o chestiune atât de importantă ca se presenta odată in persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla tual locul, cauza, răspândirea și starea boalei, de adânc ar fi boala înrădăcinată in organism. In acestel esaminări poți cu singuranță afla și calea de a ajunge la vindecarea răului, ceea ce fiecare o persoană acasă fără de a-și impedeoca ocupațiunile. Dacă nu poate veni in persoană, atunci să-și descrie boala deamăruntul și după ce va fi esaminată va primi șirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă in cel mai mare secret. In scrisoare pune marcă și puns După incheerea curei, au la scea scrisorile de repesă se retrimite.

Un astfel de lecutor și curățitor e institutul al drului Palóc, medic de spital (Budapesta VII. pesi-ut 10) unde cu bunăvoința și conștientitate ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sale unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se in trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de suferință.

Fără centurbarea ocupațiunilor zilnice dr. vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din ment cu metodel seu propriu de vindecare și de cele mai neglijate, boalele de besică, de țeve, de țevă de șira spinărei, de nervi, urmările onanici și ale lui, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boale se țin de organele seculare femeiești. Pentru femeile de așteptare și intrare separată. Consultațiunile însuși dr. Palóc dela 10 ore in. a până la amiază. Adresa: Dr. Palóc medic de spital, spital Budapesta VII, Koröpesi-ut 10.

CREMA MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, inofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșea de pe nas și de pe mâni. Mijloc mai bun pentru obraji și mâni aspre nu există.

☉ ☉ **Efect instantaneu.** ☉ ☉

Pretul 1 cor.

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.

AVIS!

Am onoare a aduce la cunoștința distinsului public din Arad și provincie, că mi-am aranjat perfect afacerile și pot continua cu toate puterile

meseria mea de zidărie

deoarece în decursul celor 21 de ani de activitatea de sine stătătoare, lucrările mele au fost primite cu mulțumire și satisfacție — îmi iau libertatea a solicita și mai departe protecția On. public — asig. dinainte că și de aci înainte mă voi nisui să săvârșesc ori ce lucrare de zidire ce mi-se încrede, cu aceeași soliditate și conștiințiositate.

Iau în întreprindere ori-ce zidiri noi în ori-ce formă, modificări și reparații după planul și prețul stabilit. Mi-am deschis cancelaria în Str. Leiningen Nr. 11 și rog pe On. public să mă protejeze.

Cu di-tinsă stimă

498

Weszely J. Pál, tâmplar

Condițiunea principală a

FRUMȘETEI

este, că fața și mânilor să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserii supărăcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Pretul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul HAUER LAJOS.

A R A D, Pécskai-ut.

287

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuțuri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceală la mâni și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, uvdul în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Însușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe departe vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedé aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea extraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburî învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

„DOINA“ institut de credit, societate pe acții în Câmpeni.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai «Doinel», institut de credit, societate pe acții în Câmpeni, se invită prin aceasta în virtutea §-ului 1 al statutelor societății la a

IX-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Câmpeni la 9 Martie st. n. 1905, la 10 oare a. m., în localul institutului.

Obiectele:

1. Deschiderea și constituirea.
2. Presentare bilanțului anual, raportului direcțiunii și a comitetului de supraveghiere; deciderea asupra lor.
3. Fixarea prețului marcelor de prezență pentru direcțiune și a biletului de prezență al comisarului de zi pe a. 1905.
4. Alegerea direcțiunii pe un nou period de 6 ani.
5. Alegerea comitetului de supraveghiere pe anul 1905.

Domnii acționari, cari în sensul statutelor voesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiar, sînt rugați a-și depune acțiunile și eventualele dovezi de plenipotență cel puțin cu două zile înainte de adunarea generală pe lângă reșchierii la casa societății noastre, eventual la «Auraria» cassă de credit, soc. pe acții în Abrud.

Câmpeni, 28 Ianuarie 1905.

Direcțiunea.

Active. — Vagyon.	Contul Bilanțului. — Mérleg számla.		Passive. — Tehe.	
	Cor.	b.		
Cassa. — Készpénz	623	46	Capital. — Részvénytőko	60000
Cambii — Váltok 321696			Depuneri spre fructificare. — Betétek	424829
Cambii cu asig. hip. — Jelzálogos váltok 149686	471	582	Reescompt. — Vizleszámitolás	7000
Imprumut. pe oblig. — Kötvény kölcsön	997	—	Interese transitoare. — Atmeneti kamat	10900
Imprumut. cu ipotecă. — Jelzálogos kölcsön	689	26	Fond de rezervă. — Tartalék alap	3685
Efecte. — Értékpapírok	19900	—	Fond de pensuni. — Nyugdíj alap	617
			Profit curat. — Tiszta nyereség	16064
	561	828		561828

Eșite. — Kiadás	Contul Profit și Perdere. — Tiszta és Veszteség számla.		Intrate. Bevétel	
	Cor.	b.		
Interese de reescompt. — Vizleszámitolási kamat	361	32	Interese de escompt. — Leszámitolási kamat	33785
Interese la depuneri. — Beteti kamat	20667	35	Interese de oblig. — Kötvény kamat	86
Interese la fond. de res. — Uartalék alap kamatok	1755	—	Interese de hipot. — Jelzálogos kölcsön kamat	2979
Interese la fond. de rev. — Nyugdíj alap kamatok	350	—	Interese de întârziere. — Kesedelmi kamat	2950
Dare. — Adó	2783	75	Interese de efecte. — Értékpapírok kamat	533
Dare după depuneri. — Beteti kamatadó	2066	74	Spese de manipulare. — Kezelési költség	8909
Spese. — Kiadások	1034	65	Competințe de scris. — Illeték	125
Salare. — Fizetések	4200	—	Tacse de transcriere. — Atuatási díj	15
Marce de prezență. — Jelenti díjak	1124	—		
Chirie. — Házbér	240	—		
Profit curat. — Tiszta nyereség	16044	71		
	50647	52		50647

Câmpeni, la 31 Decembre 1904.

Dr. Basiliu Preda m. p. dir. exec.

Teodor Orlea m. p., contabil.

Membrii în direcțiune:

Romul Furdui m. p., președ. **Constantin Cothisel** m. p. **Vasilie Chirtop** m. p. **Juliu Poruț** m. p. **Dr. Zosim Chirtop** m. p.

Raportul comitetului de supraveghere către adunarea generală: Comitetul de supraveghiere a «Doinel» inst. de credit, societate pe acții în Câmpeni, examinând cărțile institutului, bilanțul, contul profitului și al perderilor, le-a aflat în ordine exactă, asemenea controlând administrarea afacerilor în decursul anului de gestiune expirat, precum și proiectul direcțiunii, referitor la împărțirea profitului curat este de acord cu propunerea direcțiunii și propune a se da atât direcțiunii cât și comitetului de supraveghere absolute.

Câmpeni, la 31 Ianuarie 1905.

A felügyelő bizottságnak évi jelentése a közgyűléshez: A «Doina» tapánfalvi hiteintézet részvénytársaság felügyelő bizottsága megvizsgálván az intézet könyveit, mérleget, nyereség és veszteség számláját azokat teljes rendben találta, úgy szintén megvizsgálván az ügymenetet és az igazgatóságnak a tiszta nyereség felosztásának vonatkozó tervezetét, ezt magáévá teszi és indítványozza, hogy az igazgatóságnak mint a felügyelő bizottságnak a felmentvény megadassék.

Topánfalván, 1905. január hó 31 én.

Goia Demetriu s. k., elnök. **Todea Joan** s. k. **Gombos Josif** m. p. **Corches M. George** s. k. **Nicolau Cothisel** m. p.